

TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ

Dumlupınar Bulvarı No:252 (Eskişehir Yolu 9. Km.) 06530 /ANKARA

www.tobb.org.tr - tobb@hs01.kep.tr

Sayı : E-34221550-611.01-3093

Tarih: 21.03.2024

Konu : Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliği Taslağı

TÜM ODA VE BORSALARA (Genel Sekreterlik)

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının Birliğimize ilettiği yazıda, Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmelik Taslağının görüşlere açıldığı bildirilmektedir.

Söz konusu Taslak Yönetmelik, Gerekçe ve Görüş Bildirme Formu ekte sunulmakta olup, taslak hakkındaki görüş ve önerilerinizin gerekçeleriyle birlikte Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre hazırlanarak, "Görüş Bildirme Formu"na işlenmek suretiyle, en geç 02.04.2024 tarihi mesai saati sonuna kadar Birliğimize yazılı olarak, ayrıca esin.ozarslan@tobb.org.tr adresine elektronik ortamda gönderilmesini rica ederim.

Saygılarımla,

e-imza

Cengiz DELİBAŞ

Genel Sekreter Yardımcısı

EK:

- 1- Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliği Taslağı (35 sayfa)
- 2- Görüş Bildirme Formu (1 sayfa)
- 3- Yönetmelik Gerekçe (1 sayfa)

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://belgedogrula.tobb.org.tr/belgedogrulama.aspx?eD=BS9K4Z3E7E>

Tel : +90 (312) 218 20 00 (PBX) - Faks : +90 (312) 219 40 90 -91 -92... - E-Posta : info@tobb.org.tr

Bilgi İçin: Esin ÖZARSLAN TÜZGEL - Tel : 0 (312) 218 2385 - E-Posta : esin.ozarslan@tobb.org.tr

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından;

ENDÜSTRİYEL EMİSYONLARIN YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak, Tanımlar

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğın amacı; çevrenin bütüncül olarak korunması için sıfır kirlilik hedefleri doğrultusunda entegre kirlilik önleme ve kontrol yaklaşımıyla hava, su ve toprak kirliliğine neden olan sanayi kaynaklı emisyonları ve atık oluşumunu kaynağında azaltmak ve önlemek ile, kaynakları verimli kullanmak için sanayide yeşil dönüşüme yönelik idari ve teknik usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik, Ek-1 ve Ek-2 listesinde yer alan faaliyetlerin gerçekleştirildiğı işletmeleri kapsar.

(2) Araştırma ve geliştirme faaliyetleri, yeni ürün ve süreçlerin test edilmesi için kullanılan işletmeler veya işletme bölümleri ile nükleer santraller bu Yönetmeliğın kapsamı dışındadır.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelik 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu' nun 3 üncü ve 8 inci maddelerine ve 10/07/2018 tarihli ve 30747 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 103 üncü ve 104 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nı
- b) Çevresel kalite standartları: Çevre mevzuatınca belirlenen, belirli bir kirletici ya da kirletici gruplarının çevrede ya da alıcı ortamda insan sağlığı ve çevreyi korumak için sağlanması gereken değerleri,
- c) Çevresel sürdürülebilirlik: Doğal kaynakların kendini yenileme özelliğinin zarar görmemesi ve devamlılığının sağlanması gözetilerek faaliyetlerin yürütülmesini,
- ç) Çevresel sürdürülebilirlik başuzmanı: Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesi başvuru dosyasındaki bilgilere istinaden mevcut durum raporu, değerlendirme, değişiklik ve gözden geçirme süreçlerinde ilgili raporları hazırlamak üzere süreçlerin koordinasyonunu sağlamaktan ve raporların tamamından sorumlu Bakanlıkça yetkilendirilmiş uzmanı,
- d) Çevresel sürdürülebilirlik uzmanı: Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesi başvuru dosyasındaki bilgilere istinaden mevcut durum raporu, değerlendirme, değişiklik ve gözden geçirme süreçlerinde proje raporunu hazırlamak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş uzmanı,
- e) Değerlendirme raporu: Sanayide Yeşil Dönüşüm başvuru dosyası kabul edilen işletme için, Sektörel Mevcut En İyi Teknikler (MET) dokümanları doğrultusunda hazırlanan raporu,
- f) Değişiklik raporu: Tesiste yapılması planlanan değişikliğe yönelik olarak hazırlanan raporu,
- g) Emisyon: Maddelerin, titreşimin, ısı veya gürültünün işletme veya tesiste yer alan bir veya birden fazla kaynaktan havaya, suya veya toprağı doğrudan veya dolaylı biçimde bırakılmasını,
- ğ) Emisyon sınır değeri (ESD): Bir emisyonun belirli parametrelerle ifade edilen kütlesinin, belirli zaman dilimi içinde aşılması gereken konsantrasyonu ve/veya seviyesini,

- h) Eşdeğer parametreler veya teknik tedbirler: Sektörel MET dokümanlarında ve MET- Ref dokümanlarında ESD'leri verilmiş olan kirleticiler yerine, tesisin özelliklerine göre göz önünde bulundurulacak parametre veya teknik tedbirleri,
- i) Gözden geçirme raporu: Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesi gözden geçirme sürecinde tesise ilişkin hazırlanan raporu,
- ii) İl müdürlüğü: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerini,
- j) İşletme: Tesis ve faaliyetlerin hukuki varlığını,
- k) İşletmeci: Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesine tabi olan tesisi işleten ve mülkiyet hakkı, kiralama veya diğer kanuni yetkilerle kullanma hakkına sahip gerçek veya tüzel kişiyi,
- l) Kirlilik: İnsan faaliyetlerinin doğrudan veya dolaylı sonucu olan maddelerin, titreşimlerin, gürültünün veya ısının, insan sağlığına, çevre kalitesine, maddi varlıklara zararlı olabilecek veya çevrenin kalitesini bozacak ve meşru amaçlarla kullanılmasına engel olabilecek şekilde havaya, suya veya toprağa doğrudan ve dolaylı biçimde bırakılması sonucu oluşan durumu,
- m) Madde: Radyasyon Güvenliği Tüzüğünde tanımlanan radyoaktif maddeler, Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelikte tanımlanan genetiği değiştirilmiş mikroorganizmalar ve Biyogüvenlik Kanununda tanımlanan genetik yapısı değiştirilmiş organizmalar tanımına giren maddeler hariç olmak üzere her türlü kimyasal element ve bunların bileşikler,
- n) Mevcut durum raporu: Bu yönetmelik kapsamında yer alan toprak ve yer altı suyunun kirlilik durumu hakkında ve Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Yeterlilik Belgesi Tebliği kapsamında Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluş tarafından hazırlanan raporu,
- o) Mevcut En İyi Teknikler (MET): Çevrenin bir bütün olarak en yüksek düzeyde korunmasında teknolojik ve ekonomik sürdürülebilirliği uluslararası kabul görmüş olan, Bakanlıkça yayımlanan ve Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesinin gerekliliklerine temel oluşturan, en etkin, ileri, uygulanabilir, temiz üretim teknikleri,
- ö) MET'ler ile ilişkili emisyon seviyeleri (MET-İES): Sektörel MET dokümanlarında, belli bir zaman dilimi içerisinde, belirli referans koşullar altında ortalama bir değer olarak ifade edilen, MET veya MET kombinasyonu uygulanarak elde edilen, normal işletme koşullarında erişilen emisyon seviyesi aralığını,
- p) Mevcut tesis: Bu Yönetmelik kapsamında yer alan faaliyetleri yürüten tesislerden, bu Yönetmeliğin yayımlandığı tarihten önce kurulmuş veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Mevzuatına göre kurulması uygun bulunan tesisleri,
- r) Önemli değişiklik: Bir tesisin Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesinde yer alan bilgiler kapsamında tesisin yapısında veya işleyişinde, insan sağlığı ve çevre üzerinde önemli olumsuz etkileri olabilecek olan bu Yönetmelik ile tanımlanan değişiklik veya genişletmeyi,
- s) Önemli olmayan değişiklik: Bu Yönetmeliğin önemli değişiklik tanımı kapsamı dışında kalan, işletmenin Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesinde yer alan bilgiler kapsamında özelliklerinde, işleyişinde veya boyutlarındaki diğer değişiklikleri,
- ş) Sanayide yeşil dönüşüm belgesi: Ek-1 listesinde yer alan faaliyetlerin bu Yönetmeliğin hükümlerine uygun olarak işletildiğini gösteren belgeyi,
- t) Sektörel MET dokümanları: Bu Yönetmelik kapsamında yer alan faaliyetler için, uluslararası kabul görmüş uygulanan teknikleri, mevcut emisyonları, izleme

azaltım seviyelerini, MET'lerin belirlenmesinde göz önünde bulundurulacak kriterlerini, MET-İES'leri saha iyileştirilmesi uygulandığı durumlarda iyileştirme tedbirlerini ve gelişmekte olan teknikleri içeren ve sektörel olarak hazırlanan Bakanlıkça yayımlanan dokümanları,

- u) Tesis: Ek-1 ve Ek-2 listesinde yer alan bir veya birden fazla faaliyeti yürüten işletmenin, bu faaliyetlerle teknik bağlantısı olan ve kirlilik üzerinde etkisi olabilecek, aynı sahada bulunan ilgili işlemlerin yürütüldüğü sabit bir teknik birimi, faaliyeti veya faaliyetlerin bütünü,
- ü) Uygunluk incelemesi: Sanayide yeşil dönüşüm belge sürecinde Bakanlıkça değerlendirme raporu uygun bulunan tesisin raporda belirtilen şartlara uygunluğunun yerinde incelenmesi süreci,
- v) Uygunluk raporu: Uygunluk incelemesi sürecinde üçüncü taraf doğrulama kuruluşu koordinasyonunda İl Müdürlüğünün katılımıyla hazırlanan raporu,
- y) Üçüncü taraf doğrulama kuruluşu: Sanayide yeşil dönüşüm belgelendirme sürecince uygunluk inceleme için, ulusal ve uluslararası alanda uygunluk inceleme prosedürünün ve belgenin kabulünü temin eden kurum, kuruluşu,
- z) Yeni tesis: Mevcut tesis dışında kalan tesisi,
- aa) Zararlı madde: Maddelerin ve Karışımların Sınıflandırılması, Etiketlenmesi ve Ambalajlanması Hakkında Yönetmelik kapsamında zararlı olarak sınıflandırılan maddeleri ve karışımları, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Görev Yetki ve Sorumluluklar

Bakanlık görev yetki ve sorumlulukları

MADDE 5- (1) Bakanlık,

- (a) Sanayide yeşil dönüşüm belgesinde uygulanacak MET'leri, MET-İES'leri, ESD'leri ve ilgili hükümleri belirlemekle,
- (b) Sanayide yeşil dönüşüm belgelendirme sürecine ilişkin sektörel MET dokümanlarını ve rehber dokümanları hazırlamak ve yayınlamakla,
- (c) Sanayide yeşil dönüşüm belgelendirme sürecini yürütmek ve ilgili kurum ve kuruluşlarla bu kapsamda gerçekleştirilen çalışmaları desteklemekle,
- (ç) Çevresel sürdürülebilirlik uzmanı ve başuzmanı eğitimi, sınavı, belgelendirilmesi, yetkilendirmesi ve denetimine yönelik süreci yürütmekle,
- (d) Sanayide en iyi çevresel uygulamalar, sıfır kirlilik, sürdürülebilir tüketim ve üretim, temiz üretim konularında ülke politikaları ve stratejilerini belirlemek ve bu kapsamda ilgili kurum kuruluşlarla yürütülen çalışmaları koordine etmekle,
- (e) Ülke genelinde sıfır kirlilik hedefini yakalamaya yönelik olarak, tüm alıcı ortamlarda kirliliğin azaltılmasına ilişkin sektörel hedef ve eylemleri belirlemek, koordine etmek ve çalışmaları teşvik etmekle,
- (f) Sanayide yeşil dönüşüm belgelendirme sürecinde faaliyetlerin bulunduğu alan, bölgenin kirlilik yükü gibi unsurlar dikkate alınarak uyulması gereken ilave tedbirleri ve/veya hükümleri belirlemekle,
- (g) Sanayide yeşil dönüşüm belgesinde belirtilen izlenmesi gereken emisyon parametrelerine yönelik ölçüm yöntemini, sıklığını ve değerlendirme prosedürünü içeren izleme koşullarını belirlemekle,
- (ğ) Sıfır kirlilik, sürdürülebilir tüketim ve üretim, temiz üretim, MET konusundaki uluslararası gelişmeleri takip etmek, MET konusunda teknolojilerin geliştirilmesini desteklemek ve gerekli görüldüğü hallerde mevzuatı güncellemekle,
- (h) Sanayide yeşil dönüşüm sürecinde ilgili kurum ve kuruluşlarca yürütülen

çalışmaları desteklemek ve bilgi, belge, veri sağlamakla,

(i) İlgili kurum ve kuruluşlar tarafından çevresel sürdürülebilirliğin yaygınlaştırılması ve teşvik edilmesine yönelik yürütülen çalışmalarda asgari olarak bu Yönetmelik hükümlerinin esas alınmasından,

(i) Sanayide yeşil dönüşüm belgesi kapsamında Ek-9 da yer alan kirletici maddelerin çevresel kalite standartlarına göre ESD'lerini belirlemekle,

yetkili ve sorumludur.

İİ Müdürlüğü görev ve yetki sorumlulukları

MADDE 6- (1) İİ Müdürlükleri sanayide yeşil dönüşüm süreci kapsamında,

(a) Sanayide en iyi çevresel uygulamalar, sıfır kirlilik, sürdürülebilir tüketim ve üretim, temiz üretimin yaygınlaşmasına yönelik olarak illerde çalışma yürütmekle ve ilgili kurum kuruluşlarla koordinasyon sağlamakla,

(b) Ek- 3'te yer alan başvuru dosyası içeriği ve belge sürecine ilişkin işletmecileri bilgilendirmekle,

(c) İşletmelerin Ek- 4 doğrultusunda hazırlanan değerlendirme raporunun Bakanlıkça uygun bulunmasının ardından bu yönetmelikte yer alan hükümlere göre uygunluk incelemesine sürecine katılmak ve uygunluk raporunu süresi içinde elektronik ortama yüklemekle,

(d) Belgesi bulunan tesisin, belgede yer alan koşullarda faaliyet gösterdiğine ilişkin takip sürecini yürütmekle,

(e) Ek- 6'da yer alan hususlara göre gözden geçirme sürecinde görev almakla,

(f) Belge sahibi işletmelerin, bu Yönetmelik hükümlerine göre denetlenmesi ile,

yetkili ve sorumludur.

Üçüncü taraf doğrulama kuruluşlarının yetki ve sorumlulukları

MADDE 7- (1) Ulusal ve uluslararası tanınan üçüncü taraf doğrulama kuruluşları,

(a) Sanayide yeşil dönüşüm sürecinde yerinde uygunluk incelemesi süreçlerini yürütmekle,

(b) Uygunluk inceleme prosedürünün uluslararası tanınırlığının sağlanması için gerekli çalışmaları yürütmekle,

(c) Uygunluk inceleme sürecinde üçüncü taraf doğrulama kuruluşları, uluslararası akreditasyon kurumlarından tanınırlıklarını sağlamakla,

yetkili ve sorumludurlar.

Kurum, kuruluş görev yetki ve sorumlulukları

MADDE 8- (1) İlgili kurum ve kuruluşlar;

(a) Sanayide yeşil dönüşüm sürecini desteklemekle,

(b) Sanayide en iyi çevresel uygulamalar, sıfır kirlilik, sürdürülebilir tüketim ve üretim, temiz üretim konularındaki çalışmaları Bakanlık ile işbirliği halinde yürütmekle,

(c) Çevresel sürdürülebilirliğin yaygınlaştırılmasına ve teşvik edilmesine yönelik yürütülen çalışmalarda asgari olarak bu yönetmelik hükümlerini esas almakla,

(ç) Bakanlıkça düzenlenen sanayide yeşil dönüşüm belgesini, çevresel sürdürülebilirliğin göstergesi olarak kabul etmekle,

(d) Çevresel sürdürülebilirliğe ve Madde 23'te yer alan mevzuatla ilişkili ve atıf yapılan diğer ulusal ve uluslararası mevzuatlarla ilgili hükümlerde, bu Yönetmelik hükümleri ve kategorilendirilmiş yeşil dönüşüm belgesinin kullanılmasında,

yetkili ve sorumludur.

İşletmecinin yükümlülükleri

MADDE 9- (1) Çevresel sürdürülebilirliğin göstergesi olarak, Ek-1 ve Ek-2'de tanımlanan faaliyetleri yürüten işletmeciler Bakanlıkça belirlenen sektörel takvim

- doğrultusunda her yıl 1 Nisan'a kadar, elektronik sisteme bilgilerini girerek kayıt olmak ve/veya bilgilerini güncellemekle yükümlüdür.
- (2) Sanayide yeşil dönüşüm belgesi alacak işletmeciler; belgelendirme sürecinde bu Yönetmelik kapsamında istenen bilgi ve belgeleri Bakanlığa ibraz etmekle yükümlüdür.
- (3) Sanayide yeşil dönüşüm belgesi bulunan tesisler için işletmeciler;
- (a) Sanayide yeşil dönüşüm belge şartlarına göre faaliyet göstermekle,
 - (b) İşletmede yapılması planlanan her türlü değişiklik hakkında Bakanlığa bilgi vermekle,
 - (c) İşletmenin sahibinin veya adının değişmesi halinde, değişikliğin yapıldığı tarihten itibaren 30 gün içinde Bakanlığa bilgi vermekle,
 - (ç) Meydana gelebilecek kazaların önlenmesi ve insan sağlığı ile çevre kalitesine etkilerinin sınırlandırılması amacıyla ilgili mevzuatla belirlenen gerekli tedbirleri almakla,
 - (d) Kirliliğin kaynağında önlenmesi ve azaltılması, enerji, su, hammadde ve kaynaklarının verimli kullanılması için; MET'leri uygulanarak gerekli önleyici tüm tedbirleri almakla,
 - (e) MET-İES' lere ve MET ESD'lere uymakla,
 - (f) Saha ziyaretleri, denetleme ve kontrol faaliyetlerinde yardım ve işbirliğini sağlamakla,
 - (g) Faaliyetlerin kesin olarak sona ermesi durumunda kirlilik riskinin önlenmesi ve faaliyet sahasının eski haline getirilebilmesi için gerekli tedbirleri almakla,
- yükümlüdür.
- (4) İşletmeci yılda en az bir kere aşağıdaki bilgileri sanayide yeşil dönüşüm belgesinde yer alan kriterlere göre Bakanlığa elektronik olarak sunar:
- (a) Ek-5'te yer alan 2-(c) maddesi doğrultusunda hazırlanan emisyon izleme sonuçlarını ve belge şartlarıyla uyumlu çalışıldığını teyit edilmesini sağlayan diğer verileri.
 - (b) MET-İESlere bağlı ESD'lerin aşılması durumunda, söz konusu sınır değerler ile karşılaştırma yapmaya imkân veren emisyon izleme sonuçlarının bir özetini.
- (5) Sanayide yeşil dönüşüm belgesi başvurusundan sonuçlanmasına kadar olan süreç içerisinde sunulan bilgi, belge ve raporların doğruluğu, mevzuata uygunluğu ve doğacak hukuki sonuçlardan sorumludur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgelendirme Süreci

Genel esaslar

- MADDE 10–** (1) Sanayide yeşil dönüşüm belgelendirme sürecine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.
- (2) Sanayide yeşil dönüşüm belgesi, MET'lere uyum durumuna ve MET-İES'lerden seçilecek ESD'lere göre Bakanlıkça sınıflandırılır.
- (3) Sanayide yeşil dönüşüm belgesi mevcut ve yeni tesisler için faaliyetle ilişkili MET'lerin uygulanmasına göre düzenlenir, belge MET'lerin uygulanmasına göre derecelendirilerek A (%100 uyum), B (%90 ve üzeri uyum), C (%80 ve üzeri uyum), D (%70 ve üzeri uyum), E (%60 ve üzeri uyum), F (%50 ve üzeri uyum) kategorilerinde verilir.
- (4) Bir işletmenin Ek-1 kapsamında birden fazla faaliyeti bulunması halinde sadece Yönetmeliğin gerekliliklerini sağlayan faaliyetlerine sanayide yeşil dönüşüm belgesi düzenlenir ve faaliyet kodu ile birlikte kapsamı belge üzerinde belirtilir.
- (5) MET-İES'lerden daha az emisyonu olan tesislerin sınıflandırılması, sanayide yeşil dönüşüm belgesi kategorileri ile belirtilir/ilan edilir.

- (6) Gözden geçirme süreci sonucunda sanayide yeşil dönüşüm belgesi kategorisi asgari D seviyesinin altına düşemez, aksi takdirde belge iptal edilir.
- (7) İşletmeci sanayide yeşil dönüşüm belgesi ile teşvik, hibe, kredi benzeri finansal kolaylaştırıcı mekanizmalara başvuruda bulunabilir.
- (8) Sanayide yeşil dönüşüm için uygulanacak teşvik programlarında belge ile birlikte kategorisi dikkate alınır.
- (9) Sanayide yeşil dönüşüm belgesi çevre mevzuatı gereğince alınması gereken diğer belgelere ilişkin yükümlülükleri ortadan kaldırmaz.
- (10) Bakanlıkça gerekli görüldüğü durumlarda tüm alıcı ortamlar gözetilerek, sanayide yeşil dönüşüm belgesi kapsamına daha sıkı/esnek ESD'ler ve/veya çevresel kalite standardı bazlı ESD'ler ve/veya ilave önlemler dahil edilir. Çevresel kalite standardı bazlı ESD'ler ve geçiş süreci Bakanlıkça yayımlanacak mevzuatla belirlenir.
- (11) Belgelendirme sürecinde elektronik ortamda yapılan bildirimler işletmeye tebliğ edilmiş kabul edilir.
- (12) Bakanlık, özel durumlarda alıcı ortam standartlarını sağlamak şartıyla daha esnek ESD'ler belirleyebilir. Bu muafiyet yalnızca MET sonuç belgesinde tanımlanan ESD'lere ulaşmanın işletmenin coğrafi konumu ve yerel çevre şartları ile tesisin teknik özellikleri nedeniyle çevresel kazanımlarla orantısız ölçüde yüksek maliyetlere sebep olması durumunda uygulanır.
- (13) Bakanlık, sanayide yeşil dönüşüm belge şartlarında belirtmek kaydıyla, toplamda dokuz ayı aşmayan bir süre boyunca MET referans belgesinde belirtilmiş olan yeni gelişen tekniklerin test edilmesi ve kullanılması için geçici süreli muafiyetler verebilir. Belirtilen süreden sonra, faaliyetin sanayide yeşil dönüşüm belgesi koşullarında belirtilen MET-İES'e uygun faaliyet göstermesi sağlanır ya da uygulama sonlandırılır.
- (14) Bakanlık, sanayide yeşil dönüşüm belgesinin, aynı alan üzerinde aynı işletmeci tarafından işletilen bir veya daha fazla işletmeyi veya işletme bölümlerini kapsamasına karar verebilir. Sanayide yeşil dönüşüm belgesinin bir veya daha fazla işletmeyi kapsadığı durumlarda belge, her işletmenin bu Yönetmeliğin gerekliliklerine uygun faaliyet göstermesini sağlayacak koşulları içerecek şekilde düzenlenir.

Belge Başvurusu, Değerlendirme Raporu, Uygunluk İncelemesi ve Belge Düzenlenmesi

- MADDE 11–** (1) Sanayide yeşil dönüşüm belgesi başvurusu, Ek-1 listesinde yer alan mevcut ve yeni tesislerin işletmecileri tarafından elektronik ortamda yapılır.
- (2) Ek-1 listesinde yer alan faaliyet kategorilerinden kapasite eşiğinin altında üretim yapan tesislerin işletmecileri de başvuru yapabilir.
 - (3) İşletmeci Ek-3'te belirtilen bilgi, belge ve raporlar ile elektronik ortamda Bakanlığa başvuruda bulunur.
 - (4) Elektronik ortamda yapılan başvuru dosyası içeriği Bakanlık tarafından 15 gün içinde incelenir.
 - (5) Başvurunun Ek-3'te belirtilen gereklilikleri karşılamaması durumunda eksik bilgilerin tamamlanması için işletmeciye en fazla 30 gün süre verilir.
 - (6) Eksik bilgilerin düzeltilmemesi ve eksikliklerin belirtilen sürede giderilmemesi halinde sanayide yeşil dönüşüm belgesi başvurusunun geri çekildiği kabul edilir.
 - (7) Eksikliklerin süresi içinde tamamlanması durumunda başvuru kabul edilir.
 - (8) İşletmeci, başvurusu kabul edilen faaliyetler için, Bakanlık tarafından atanan çevresel sürdürülebilirlik baş uzmanı koordinasyonunda hazırlanan değerlendirme raporunu en geç 1 yıl içerisinde hazırlatarak elektronik ortamda Bakanlığa sunar.
 - (9) Bakanlıkça değerlendirme raporu 60 gün içerisinde incelenir.

- (10) Değerlendirme raporunun uygun bulunmaması halinde, işletmeciye en fazla 6 ay süre verilir, verilen süre içerisinde uygunsuzluğun giderilmemesi halinde başvurunun geri çekildiği kabul edilir.
- (11) Değerlendirme raporunun Bakanlıkça uygun bulunmasının ardından;
- (a) mevcut tesisler için üçüncü taraf doğrulama kuruluşu koordinasyonunda ilgili ilin İl Müdürlüğünün katılımıyla 45 gün içerisinde uygunluk incelemesi yapılır.
- (b) yeni veya önemli değişikliğe tabi tutulmuş tesisler için; tesis faaliyete geçmeye hazır hale geldiğinde, uygunluk incelemesi yapılması için işletmeci tarafından elektronik ortamda Bakanlığa başvuruda bulunur, 45 gün içerisinde üçüncü taraf doğrulama kuruluşu koordinasyonunda ilgili ilin İl Müdürlüğünün katılımıyla uygunluk incelemesi yapılır.
- (c) Bakanlıkça değerlendirme raporu uygun bulunan yeni ve önemli değişikliğe tabi tutulmuş tesisler için, 5 yıl içerisinde uygunluk incelemesi için başvuruda bulunulmaz ise başvuru geri çekilmiş sayılır.
- (12) Uygunluk incelemesinde değerlendirme raporunda belirtilen kriterlerin sağlandığı tespit edilmesi halinde, üçüncü taraf doğrulama kuruluşu ve İl Müdürlüğü tarafından olumlu ibareli uygunluk raporu düzenlenir ve 5 gün içinde İl Müdürlüğü tarafından elektronik ortamda sisteme yüklenir.
- (13) Uygunluk incelemesinin tamamlanmasının ardından işletmeciye gözden geçirme sürecine tabi olmak ve bu Yönetmelik hükümleri ile çevre mevzuatına uygun çalışmak şartıyla, sanayide yeşil dönüşüm belgesi Ek-5'te tanımlanan belge şartlarını sağlamak koşulu ile süresiz olarak Bakanlık tarafından elektronik ortamda düzenlenir.
- (14) Uygunluk incelemesi sırasında işletmede değerlendirme raporunda belirtilen kriterlerin sağlanmadığının tespit edilmesi halinde, İl Müdürlüğü işletmenin belgesiyle uyumlu olmasını sağlamak amacıyla gerekli değişiklikleri yapması için işletmeciye, yapılacak değişikliklerin özelliklerine ve yapısına göre gerekçesini belirterek dört aya kadar süre verir, Bakanlığa bildirir. Bu süre sonunda üçüncü taraf doğrulama kuruluşu ve İl Müdürlüğü tarafından işletmede tekrar uygunluk incelemesi yapılır. 2.Uygunluk incelemesi sonucunda;
- (a) İşletmenin değerlendirme raporunda belirtilen kriterleri sağladığının tespit edilmesi durumunda bu maddenin 11 ve 12 inci fıkralarına göre Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgesi verilir.
- (b) İşletmenin değerlendirme raporunda belirtilen kriterleri sağlamadığının tespit edilmesi durumunda üçüncü taraf doğrulama kuruluşu ve İl Müdürlüğü tarafından olumsuz ibareli bir uygunluk raporu düzenlenir ve İl Müdürlüğü tarafından sistem üzerinden işletmeciye bildirilir, belgelendirme süreci yeniden başlatılır.
- c) Uygunluk incelemesi sırasında mevzuatta yapılan değişiklikten dolayı işletmede değişiklik yapılması gerektiği tespit edilirse işletmeciye mevzuat değişikliğinin gerçekleştiği tarihten itibaren bir yıla kadar süre verebilir, ancak mevzuatta yapılacak değişikliğin tesiste büyük ölçekli bir yatırımı gerektirmesi durumunda bu süre Bakanlığa başvuru yapılması halinde uzatılabilir.
- (15) Uygun bulunan değerlendirme raporları ve olumlu ibareli uygunluk raporları tesiste önemli bir değişiklik olmaması koşuluyla en fazla 5 yıl geçerlidir.

Sanayide yeşil dönüşüm belge koşullarının gözden geçirilmesi ve belgenin yenilenmesi

MADDE 12- (1) Bakanlık, sanayide yeşil dönüşüm belgesi olan ve faaliyette bulunan işletmelerin belge şartlarını, belge düzenleme tarihinden itibaren her 5 yılda bir gözden geçirir ve gerekli olduğu durumlarda belge şartlarını günceller.

- (2) İşletmeci bu süre bitiminden bir yıl önce gözden geçirme sürecinin başlatılması için Bakanlığa başvurur, gözden geçirme raporunun hazırlanması için Bakanlık tarafından

çevresel sürdürülebilirlik baş uzmanı ve uzmanları atanır. Uzmanlar tarafından 6 ay içerisinde hazırlanan rapor elektronik ortamda Bakanlığa sunulur.

- (3) Ek 6'da yer alan sanayide yeşil dönüşüm belgesi gözden geçirme raporu formatına göre hazırlanan raporun Bakanlıkça uygun bulunması halinde işletmeye gözden geçirme sürecinin olumlu olduğu bildirilir ve işletme Ek-5'te tanımlanan sanayide yeşil dönüşüm belgesi şartlarını sağlamak koşulu ile faaliyetine devam eder.
- (4) Sanayide yeşil dönüşüm belgesi gözden geçirme sürecinde işletmede belge şartlarına uygunsuzluk tespit edilmesi halinde işletmeciye uygunluğu sağlaması için en fazla 6 ay süre verilir.
- (5) Süresi içinde uygunsuzluğun giderilmesi halinde işletmeye gözden geçirme sürecinin olumlu olduğunu bildirir ve işletme Ek-5'te tanımlanan sanayide yeşil dönüşüm belgesi koşullarını sağlaması şartıyla faaliyetine devam eder.
- (6) Uygunsuzluk süresi içinde giderilmediği takdirde sanayide yeşil dönüşüm belgesi iptal edilir.
- (7) İşletmenin unvanının ve/veya vergi numarasının değişmesi durumunda, sicil gazetesindeki değişikliği takiben 90 gün içerisinde değişikliğe ilişkin sicil gazetesi ve mevcut belgesinde yer alan sanayide yeşil dönüşüm belgesi şartlarına uyacağına dair taahhütname ile işletmeci tarafından başvuru yapılır, Bakanlık tarafından 30 gün içerisinde yapılan değerlendirme sonucunda belge sürecinin yeniden başlatılmasının gerekli görülmediği durumda, önceki geçerlilik süresi değişmemek kaydıyla sanayide yeşil dönüşüm belgesi yeniden düzenlenir.
- (8) İşletmenin unvanı ve/veya vergi numarasının değişmemesi, sadece işletmenin sahibinin değişmesi/ortaklık yapısının değişmesi veya işletmenin kiralanması durumunda, Bakanlıkça talep edilmesi halinde sunulmak üzere değişikliğe ilişkin ilgili bilgi ve belgeler işletmede saklı bulundurulur. Yeni işletme sahibi veya kiralaayan, mevcut belge ekindeki çalışma koşullarına uymakla yükümlüdür.
- (9) Yedinci fıkrada belirtilen süre içerisinde başvuruda bulunmayan işletmeler için belge yenileme bedeli, belirlenen belge bedelinin iki katı olarak uygulanır.

İşletmelerde yapılan değişikliklere yönelik hükümler

MADDE 13- (1) Sanayide yeşil dönüşüm belgesine sahip bir tesiste yapılması planlanan değişiklik gerçekleştirilmeden önce, Ek-7'de yer alan hususlar dikkate alınarak, çevresel sürdürülebilirlik başuzmanı koordinasyonunda hazırlanan değişiklik raporu ile Bakanlığa elektronik ortamda bildirilir.

- (2) Değişiklik raporunun, Madde 11'de yer alan kriterler çerçevesinde incelemesi yapılır ve sanayide yeşil dönüşüm belgesi yenileme süreci başlatılır.
- (3) Önemli değişiklik kararının ardından ana belgeye bağlı şekilde yapılan değişik belirtilerek belge yenilenir.
- (4) Değişiklikle birlikte sanayide yeşil dönüşüm kriterlerinin sağlanmaması durumunda mevcut belge iptal edilir.

ESD'leri, eşdeğer parametreler ve teknik tedbirlerin belirlenmesi esasları

MADDE 14- (1) Sanayide yeşil dönüşüm belgesine esas teşkil eden ESD'leri, eşdeğer parametreler ve teknik tedbirler, Bakanlıkça yayımlanacak mevzuat ile belirlenir.

- (2) Kirletic maddelere ilişkin ESD'leri, emisyonların ilgili ünite ve/veya tesis çıkış noktası için geçerlidir.
- (3) Kirletic maddelerin suya dolaylı deşarjında tesisin ESD'leri atık su arıtma tesisinin etkisi dikkate alınarak belirlenebilir. Ancak bu durumda eşit düzeyde çevresel koruma gerçekleşeceği güvence altına alınmalı ve söz konusu durum daha yüksek düzeyde çevre kirliliğine yol açmamalıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli hükümler

Bilgiye erişim ve halkın sürece dahil edilmesi

MADDE 15- (1) Bakanlık; bir tesise yönelik sanayide yeşil dönüşüm belgesi verilmesi ve/veya belge şartlarının güncellenmesi halinde kamuoyunun etkin ve zamanında erişebilmesini sağlar ve sürecin sonucuna ilişkin bilgileri yayımlar.

(2) Sanayide yeşil dönüşüm belgelendirme süreci boyunca kamuoyunun çevresel bilgi talebi çevresel bilgiye erişim hakkı ve gizlilik esasları dikkate alınarak karşılanır. Kamuoyunun; Anayasa, Çevre Kanunu, Bilgi Edinme Hakkı Kanunu ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ilgili maddeleri çerçevesinde çevresel bilgiye erişime yönelik iş ve işlemler yürütülür.

İşletmeci tarafından sonlandırılan faaliyete ilişkin alanın kapatılması

MADDE 16- (1) Bakanlık, işletmeci tarafından faaliyetlerin kesin olarak sonlandırıldığı durumlarda, alanın kapatılmasını değerlendirme raporu içerisinde yer alan mevcut durum raporuna göre değerlendirir. Buna ilişkin Ek-8’de yer alan hükümler esas alınır.

Sanayide yeşil dönüşüm belgesi ve gözden geçirme bedeli

MADDE 17- (1) Sanayide yeşil dönüşüm belgesi başvurusu, belgenin verilmesi ve yenilenmesi için ödenecek bedel ve tarifeler ile gözden geçirme bedeli faaliyetin yatırım değerine göre her yılın Aralık ayında Bakanlıkça belirlenir ve döner sermaye birim fiyat listesi ile ilan edilir.

(2) Süresi içerisinde gözden geçirme ve yenileme başvurusunda bulunmayan işletmeler için belge düzenleme bedeli, belirlenen belge bedelinin iki katı olarak uygulanır.

(3) Sanayide yeşil dönüşüm belgesi verilmesi için ödenmesi gereken ücretler Bakanlığın Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğünün ilgili hesaplarına ödenir.

Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesi şartlarının ihlal edilmesi

MADDE 18- (1) Sanayide yeşil dönüşüm belgesi şartlarının ihlal edilmesi durumunda işletmeci,

(a) Bakanlığı derhal bilgilendirmekle,

(b) Bakanlıkça en fazla 6 aylık periyotlarda verilecek süre içerisinde belge şartları ile uygunluğun tekrar sağlanması için gerekli önlemleri almakla, yükümlüdür.

(2) Sanayide yeşil dönüşüm belgelendirme koşullarına uyum sağlanana kadar belge askıya alınır. Uygunsuzluğun devam etmesi durumunda belge iptal edilir.

(3) Sanayide yeşil dönüşüm belgesinin şartlarının insan sağlığına doğrudan zarar verecek veya çevre üzerinde doğrudan olumsuz etkiye sebep olacak şekilde ihlal edilmesi durumunda, belge iptal edilir.

(4) Belgenin askıya alınması ya da iptali, Çevre Kanunu’nda yer alan cezaların uygulanmasına engel teşkil etmez.

Çevresel sürdürülebilirlik uzmanı ve başuzmanı

MADDE 19- (1) Çevresel sürdürülebilirlik uzmanı ve başuzmanlarının eğitimi, nitelikleri, sınavı, belgelendirilmesi, yetkilendirmesi ve denetimine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(2) Çevresel sürdürülebilirlik uzmanı ve başuzmanı sınavlarına, Bakanlıkça belirli dönemlerde ilan edilen eğitimlere katılım sağlayanlar girebilir. Sınav sonucunda ilgili mevzuatça belirlenen kriterlere göre başarılı sayılanlar belge almaya hak kazanır, alınan belgeler 5 yıl geçerlidir.

(3) Çevresel sürdürülebilirlik başuzmanı koordinasyonunda hazırlanan mevcut durum raporu, değerlendirme raporu, değişiklik raporu ve gözden geçirme raporlarından çevresel sürdürülebilirlik başuzmanı sorumludur. Raporların hazırlama sürecine çevresel sürdürülebilirlik başuzman koordinasyonunda en az iki çevresel

sürdürülebilirlik uzmanı katılır. Raporlar, çevresel sürdürülebilirlik başuzmanı elektronik veya mobil imzası ile elektronik olarak sisteme yüklenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Özel Hükümler

Büyük Yakma Tesisleri İçin Özel Hükümler

MADDE 20 (1) Bu Yönetmelik Ek- 1 listesinde tanımlanan büyük yakma tesislerinin sanayide yeşil dönüşüm belgelendirme sürecinde bu Yönetmelik ve Bakanlıkça yayımlanan sektörel mevzuat hüküm ve esasları uygulanır.

(2) Bakanlık, büyük yakma tesisleri için; işletmenin faaliyete geçiş tarihi, kalan işletim ömrü, yerel yakıt özellikleri, bölgesel ısıtma sistemleri ile bağlantısı, uyum maliyetlerinin çevresel kazanımlarla orantısız olması gibi sektörel mevzuatla belirlenen koşul ve durumlarda MET-İES ve ESD'ler için istisna ve muafiyetler getirebilir.

Atık Yakma Tesisleri ve Atık Beraber Yakma İçin Özel Hükümler

MADDE 21 (1) Bu Yönetmelik Ek 1 listesinde tanımlanan atık yakma veya beraber yakma tesislerinin sanayide yeşil dönüşüm belgelendirme sürecinde bu Yönetmelik ve Bakanlıkça yayımlanan sektörel mevzuat hüküm ve esasları uygulanır.

Organik Solvent Kullanan Tesisler ve Faaliyetler İçin Özel Hükümler

MADDE 22 (1) Bu Yönetmelik Ek-1 listesinde yer alan organik solvent kullanan tesis ve faaliyetlerin sanayide yeşil dönüşüm belgelendirme sürecinde bu Yönetmelik ve Bakanlıkça yayımlanan sektörel mevzuat hüküm ve esasları uygulanır.

(2) Bu Yönetmelik Ek-2'de tanımlanan faaliyetlerin uçucu organik emisyonların yönetimine ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça yayımlanan sektörel mevzuatla belirlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Son Hükümler

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 23 – (1) Bu Yönetmelik, Endüstriyel Emisyonlara İlişkin 24 /11/2010 tarihli ve 2010/75/AB sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi dikkate alınarak Avrupa Birliği mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

Faaliyetler için geçiş dönemi

GEÇİÇİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmelikte tanımlanan yeni tesisler Yönetmelik yürürlük tarihinden itibaren en az D seviyesinde sanayide yeşil dönüşüm belgesi almakla yükümlüdürler.

(2) Bu Yönetmelikte tanımlanan mevcut tesisler 31.12.2028 tarihinden itibaren bu Yönetmelik hükümlerine göre en az F seviyesinde, 31.12.2030 tarihinden itibaren bu Yönetmelik hükümlerine göre en az D seviyesinde sanayide yeşil dönüşüm belgesi almakla yükümlüdür.

Çevresel sürdürülebilirlik uzman havuzu geçiş dönemi

GEÇİÇİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmeliğin yayım tarihinden itibaren beş yıl süre ile çevresel sürdürülebilirlik uzman ve başuzmanı olarak görev yapmak üzere Bakanlıkça uzman havuzu oluşturulur ve ilan edilerek atamalar Bakanlık tarafından yapılır.

(2) Çevresel sürdürülebilirlik uzmanı havuzuna aşağıdaki niteliklerden herhangi birisini sağlayanlar özgeçmişleriyle ve destekleyen belgelerle beraber Bakanlığa başvurur.

(a) Çevre Yönetimi Hizmeti Yeterlik belgesi bulunan kişilerden ilgili sektörde en az beş yıl tecrübeye sahip olanlar,

(b) 4/11/1981 tarih ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununda tanımlanan öğretim üyelerinden sektörle doğrudan veya dolaylı ilişkili meslek grubunda öğrenimini tamamlayanlardan Mühendislik, Fen ve Veterinerlik fakültelerinde lisansüstü eğitim derecesine sahip olanlardan, sektör ile ilgili en az bir projede çalışmış ve/veya yayın/bildiri hazırlamış olanlar,

(c) Bakanlığın hava, su, toprak, atık, kimyasallar ve deniz ile ilgili

- birimlerinde alıcı ortam bazlı çevresel yönetim ve denetim konularında en az yedi yıl çalışmış ve artık kurumla ilişkisi bulunmayan personel,
- (3) Çevresel sürdürülebilirlik başuzmanı havuzuna aşağıdaki niteliklerden herhangi birisini sağlayanlar özgeçmişleriyle ve destekleyen belgelerle beraber Bakanlığa başvurur.
- (a) Çevre Yönetimi Hizmeti Yeterlik belgesi bulunan kişilerden ilgili sektörde en az on yıl tecrübeye sahip olanlar,
- (b) 4/11/1981 tarih ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nda tanımlanan öğretim üyelerinden sektörle ilişkili veya dolaylı ilişkili meslek grubunda öğrenimini tamamlayanlardan Mühendislik, Fen ve Veterinerlik fakültelerinde en az doktora derecesine sahip olanlardan, sektör ile ilgili en az üç projede çalışmış ve/veya yayın/bildiri hazırlamış olanlar,
- (c) Bakanlığın hava, su, toprak, atık, kimyasallar ve deniz ile ilgili birimlerinde alıcı ortam bazlı çevresel yönetim ve denetim konularında en az on yıl çalışmış ve artık kurumla ilişkisi bulunmayan personel,
- (4) Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesine başvuru yapan tesislerin çevre yönetimi ile ilgili birimlerinde görev yapmakta olan en az 3 yıl tecrübeye sahip personeli, özgeçmiş değerlendirme raporunda yer verilmek koşuluyla çevresel sürdürülebilirlik uzmanı olarak sadece kendi tesisleriyle ilgili belgelendirme sürecinde yer alabilir.

İdari Yaptırımlar

MADDE 23- (1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket eden işletmeler hakkında 2872 sayılı Çevre Kanununun ilgili maddeleri uyarınca idari yaptırım uygulanır.

İzleme ve denetim

MADDE 24-(1) Sanayide yeşil dönüşüm belgelendirme sürecinde izleme ve denetleme faaliyetleri yürürlükteki çevre mevzuatı kapsamında gerçekleştirilir.

Yürürlük

MADDE 25- (1) Bu Yönetmelik 01/01/2025 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 26 (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı yürütür.

SANAYİDE YEŞİL DÖNÜŞÜM BELGESİ FAALİYET KATEGORİLERİ

Aşağıda verilen eşik değerler genel olarak üretim kapasiteleri veya üretim miktarlarını göstermektedir. Aynı tesis içinde aynı alt başlık kapsamında birkaç faaliyet birden yürütülmesi halinde bu faaliyetlerin kapasiteleri toplanır. Atık yönetimi faaliyetlerinde bu hesaplama 5.1., 5.3.a) ve 5.3.b) faaliyetleri düzeyinde geçerlidir.

1. Enerji üretimi

- 1.1. Yakma sistemi anma ısı gücü 50 MW ve üzerinde olan tesisler
- 1.2. Petrol ve petrol ürünlerinin ve gazların rafine edildiği tesisler
- 1.3. Kok üretimi tesisi
- 1.4. Gazlaştırma veya sıvılaştırma tesisi
 - a) Kömür
 - b) Yakma sistemi anma ısı gücü 20 MW ve üzerinde olan tesislerde kullanılan diğer yakıtlar

2. Metal üretimi ve işlenmesi

- 2.1. Metal cevheri (sülfür cevheri dâhil) kavurma ve sinterleme
- 2.2. Sürekli döküm dahil pik demir ve çelik üretimi (birinci veya ikinci ergitme) saat başına 2,5 ton üzeri kapasiteyle
- 2.3. Demir metallerinin işlenmesi:
 - a) Saat başına 20 tondan fazla ham çelik kapasiteli sıcak haddeleme tesislerinin işletilmesi;
 - b) Çekiç başına 50 kJ üzerinde enerjisi bulunan çekiçlerin olduğu ve kalorifik gücün 20 MW üzerinde olduğu demirhanelerin işletilmesi,
 - c) 2 ton/saat ham çelikten daha yüksek girdiyle erimiş koruyucu metal kaplamaların tatbiki.
- 2.4. Üretim kapasitesi günlük 20 ton üzerinde olan demir çelik dökümhaneleri işletilmesi
- 2.5. Demir dışı metallerin işlenmesi:
 - a) Cevherden, konsantrelerden ve ikincil hammadden kaynaklarından metalürjik, kimyasal veya elektrolitik işlemlerle demir dışı metal elde edilmesi,
 - b) Demir dışı metallerin, geri dönüştürülmüş ürünlerin eritilmesi, alaşımlanması ve demir dışı metal dökümhane kurşun ve kadmiyum için günlük 4 tonu aşan, diğer metaller için günlük 20 tonu aşan eritme kapasitesiyle işletilmesi.

2.6. İşlem teknesi hacmi 30 m³ üzeri olan metallerin veya plastik malzemelerin elektrolitik veya kimyasal işlemlerle yüzey işleminin yapılması

3. Mineral endüstrisi

3.1. Çimento, kireç ve magnezyum oksit üretimi:

a) Günlük üretim kapasitesi 500 ton üzerinde olan döner fırınlarda veya günlük üretim kapasitesi 50 ton üzerinde olan diğer fırınlarda çimento klinkeri üretilmesi,

b) Günlük üretim kapasitesi 50 ton üzerinde olan fırınlarda kireç üretilmesi,

c) Günlük üretim kapasitesi 50 ton üzerinde olan fırınlarda magnezyum oksit üretilmesi.

3.2. Asbest veya asbest bazlı ürünler imalatı

3.3. Günlük 20 ton üzerinde ergitme kapasitesiyle cam ve fiberglas üretimi

3.4. Günlük 20 ton üzeri ergitme kapasitesiyle minerallerin eritilmesi ve mineral liflerinin üretimi

3.5. Seramik ürünlerinin, özellikle kiremit, tuğla, refrakter tuğla, dayanıklı çanak, çömlek, fayans veya porselenin pişirme yöntemiyle günlük 75 ton üzerinde üretim kapasitesiyle ve/veya 4 m³'ü aşan fırın kapasitesi ve fırın başına 300 kg/m³ üzeri yoğunlukla üretilmesi

4. Kimya endüstrisi

Bu faaliyet kategorisi içinde yer alan üretimler, 4.1 ila 4.6'da belirtilen maddelerin veya madde gruplarının kimyasal veya biyolojik işlemlerle endüstriyel ölçekte üretimi anlamındadır.

4.1. Organik kimyasalların üretimi, örneğin:

a) Basit hidrokarbonlar (düz zincirli[o20], halkalı, doymuş, doymamış, alifatik veya aromatik);

b) Alkoller, aldehytler, ketonlar, karboksilik asit, esterler ve ester, asetat, eter, peroksit, epoksi reçineleri karışımları gibi oksijen içeren hidrokarbonlar,

c) Sülfürlü hidrokarbonlar,

ç) Aminler, amitler, azot bileşikler, nitro bileşikler, nitrat bileşikler, nitriller, siyanatlar, izosiyanatlar gibi nitrojenli hidrokarbonlar,

d) Fosfor içeren hidrokarbonlar,

e) Halojenli hidrokarbonlar,

f) Organometalik bileşikler,

g) Plastik materyaller (polimer, sentetik elyaf ve selüloz bazlı elyaf),

- ğ) Sentetik kauçuk,
 - h) Boyalar ve pigmentler,
 - ı) Yüzey aktif ve sürfaktif maddeler.
- 4.2. İnorganik kimyasalların üretimi, örneğin:
- a) Amonyak, klor veya hidrojen klorür, florür veya hidrojen florür, karbon oksitler, sülfür bileşikleri, azot oksitler, hidrojen, sülfür dioksit, karbonil klorür gibi gazlar,
 - b) Kromik asit, hidrofluorik asit, fosforik asit, nitrik asit, hidroklorik asit, sülfürik asit, oleum, sülfürlü asitler gibi asitler,
 - c) Amonyum hidroksit, potasyum hidroksit, sodyum hidroksit gibi bazlar,
 - ç) Amonyum klorür, potasyum klorat, potasyum karbonat, sodyum karbonat, perborat, gümüş nitrat gibi tuzlar,
 - d) Ağır metaller, metal oksitler ve kalsiyum karpit silikon, silikon karpit gibi, diğer inorganik bileşikler.
- 4.3. Fosfor, nitrojen veya potasyum bazlı gübrelerin üretimi (basit veya kompleks gübreler)
- 4.4. Bitki koruma ürünleri veya biyosit üretimi
- 4.5. Ara ürünler dâhil farmasötik ürünlerin üretimi
- 4.6. Patlayıcı üretimi

5. Atık yönetimi

5.1. Aşağıdaki faaliyetlerden birini veya daha fazlasını kapsayacak şekilde günlük 10 ton üzerinde kapasite ile tehlikeli atığın bertarafı veya geri kazanımı:

- a) Biyolojik işleme,
- b) Fiziko-kimyasal işleme,
- c) 5.1. ile 5.2.'de belirtilen faaliyetlerin herhangi birinden önce harmanlama veya karıştırma,
- ç) 5.1. ile 5.2.'de belirtilen faaliyetlerin herhangi birinden önce yeniden ambalajlama,
- d) Solvent (Çözücü) ıslahı/ yeniden üretimi,
- e) Metaller ve metal bileşikleri dışında inorganik materyallerin geri dönüşümü/ ıslahı,
- f) Asitler veya bazların yeniden üretimi,
- g) Kirliliğin azaltılması için kullanılan bileşenlerin geri kazanımı,
- ğ) Katalizör bileşenlerinin geri kazanımı,
- h) Yağların yeniden rafine edilmesi veya diğer yeniden kullanımı,

ı) Yüzey doldurma,

5.2. Atık yakma veya beraber yakma tesislerinde atıkların bertarafı veya geri kazanımı:

a) Saatte 3 ton üzeri kapasite ile tehlikesiz atıkların bertarafı veya geri kazanımı,

b) Günlük 10 ton üzeri kapasite ile tehlikeli atıkların bertarafı veya geri kazanımı.

5.3.a) Günlük kapasitesi 50 ton'un üzerinde olan, aşağıdaki faaliyetlerden birini veya birkaçını kapsayan, kentsel atık su arıtma tesisleri ile ilgili Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği (91/271/AKK) kapsamında yer alan faaliyetleri hariç tutan, tehlikesiz atıkların bertarafı:

i.Biyolojik işlem,

ii.Fiziko-kimyasal işlem,

iii.Atık yakma veya beraber yakma için atığın ön işlemi,

iv.Cüruf ve küllerin işlenmesi,

v.Metal atıkların öğütücülerde işlemden geçirilmesi (Atık elektrikli ve elektronik eşyalar, hurda araçlar ve parçaları dâhil).

b) Günlük kapasitesi 75 ton'un üzerinde olan aşağıdaki faaliyetlerden birini veya birkaçını kapsayan, Kentsel Atıksu Arıtımı Yönetmeliği kapsamında yer alan faaliyetleri hariç tutan tehlikesiz atıkların geri kazanımı ya da geri kazanımı ile bertarafı karışımı işlem:

i.Biyolojik işlem,

ii.Atık yakma veya beraber yakma için atığın ön işlemi,

iii.Cüruf ve küllerin işlenmesi,

iv.Metal atıkların öğütücülerde işlemden geçirilmesi (Atık elektrikli ve elektronik eşyalar, hurda motorlu taşıtlar ve parçaları dâhil).

Atıkların sadece anaerobik işlemlere tabi tutulması durumunda bu faaliyet için kapasite sınırı günlük 100 ton olacaktır.

5.4. Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik'te tanımlanan III. sınıf düzenli depolama tesisleri hariç olmak üzere, günlük 10 ton'un üzerinde atık kabul eden veya toplam kapasitesi 25000 ton'un üzerinde olan, düzenli depolama tesisleri.

5.5. 50 ton ve üzeri tehlikeli atıkların depolandığı, Atık Yönetimi Yönetmeliği'nde tanımlanan ara depolama tesisleri.

5.6. Toplam kapasitesi 50 ton üzeri tehlikeli atıkların yer altında depolanması.

6. Diğer faaliyetler

6.1. Aşağıdaki sınaî faaliyetleri yürüten tesislerde üretim:

a) Odun ve diğer lifli materyallerden kâğıt hamuru üretimi,

b) Üretim kapasitesi günlük 20 ton üzeri olmak üzere kâğıt veya karton üretimi,

c) Üretim kapasitesi günlük 600 m³ üzerinde üretim kapasitesiyle aşağıdaki ahşap levhalardan birinin veya birkaçının üretilmesi: yönlendirilmiş lif levha, yonga levha veya fiber levha.

6.2. Günlük 10 ton üzerinde kumaş liflerinin veya kumaşların ön işlemlerden geçirilmesi (yıkama, ağartma, parlatma gibi) veya boyanması işlemleri.

6.3. Nihai ürün işleme kapasitesi 12 ton/gün ve daha fazla olan hayvan derisi ve postu tabaklama tesisleri.

6.4.a) Günlük karkas üretimi kapasitesi 50 ton üzeri mezbahaların işletilmesi,

b) Hammaddelerin önceden işlenmiş olup olmadığına bakılmaksızın gıda veya hayvan yemi üretimi için işleminden geçirilmesi (yalnızca ambalajlama yapılması hariç):

i. Günlük üretim kapasitesi 75 ton üzerinde yalnızca hayvansal hammaddelerin (sadece süttten yapılan üretim hariç) işlenmesi,

ii. Günlük bitmiş/nihai ürün kapasitesi 300 ton üzerinde yada tesisin bir yıl içinde art arda 90 günden fazla faaliyet göstermediği hallerde günlük bitmiş/nihai ürün kapasitesi 600 ton üzerinde yalnızca bitkisel hammaddelerin işlenmesi,

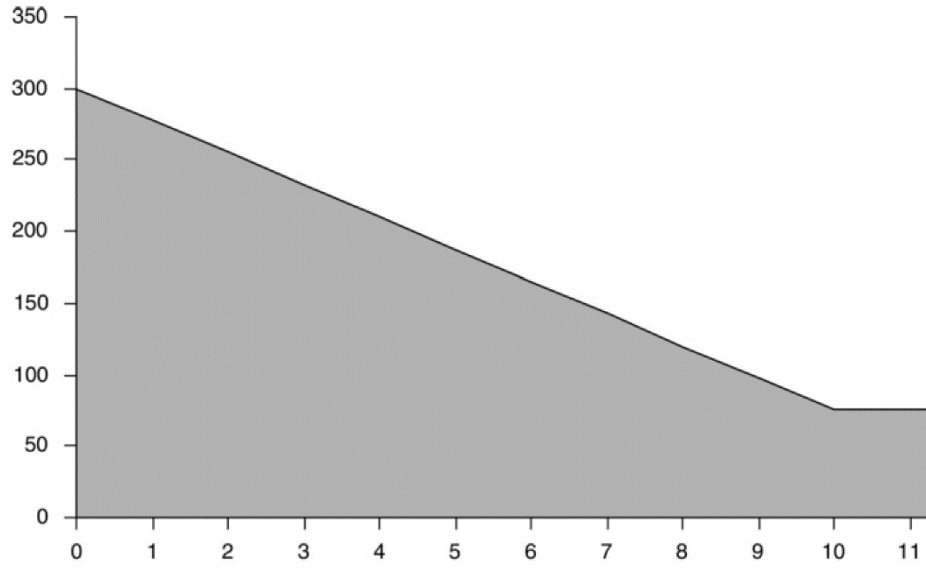
iii. Hayvansal ve bitkisel hammaddelerin günlük bitmiş/nihai ürün kapasitesi ton cinsinden aşağıdaki değerlerden fazla olmak üzere, aynı üründe veya ayrı ayrı işlenmesi:

— A 10'a eşitse veya 10'dan büyükse 75, ya da

— Diğer durumlarda $[300 - (22,5 \times A)]$

A, bitmiş/nihai ürün kapasitesindeki hayvansal hammaddelerin ağırlık üzerinden yüzde olarak payıdır. Ambalaj ağırlığı ürünün nihai ağırlığına dâhil edilmeyecektir.

Bu alt bölüm kullanılan hammaddenin sadece süt olduğu durumlarda uygulanmayacaktır.

Hayvansal madde (*işlenmiş ürün kapasitesinin yüzdesi olarak*)

c) Alınan süt miktarının günlük 200 ton üzerinde (yıllık bazda ortalama değer) olduğu hallerde yalnızca sütün işlenmesi.

6.5. Hayvan gövdelerinin veya hayvansal atıkların günlük 10 ton üzeri işleme kapasitesiyle bertarafı veya geri dönüştürülmesi.

6.6. Entansif kümes hayvanı ve domuz besiciliği: 40.000'den fazla kümes hayvanı kapasiteli tesisler

6.7. Organik solvent tüketim kapasitesi saatte 150 kg veya yıllık 200 ton üzeri maddelerin veya ürünlerin özellikle haşıl, basma, kaplama, yağ temizleme, su geçirmez hale getirme, apreleme, boyama, temizleme, emdirme gibi yüzey işlemlerinden geçirilmesi

6.8. Yakma veya grafitizasyon yöntemiyle karbon (yüksek ısıda pişirilmiş kömür) veya elektrografit üretimi

6.9. Tesislerden CO₂ tutularak jeolojik depolama yapılması,

6.10. Yalnızca mavi küf/mantar ile işlem yapılan haller dışında, ahşabın ve ahşap ürünlerinin günlük 75 m³ üzeri üretim kapasitesiyle kimyasal maddeler kullanılarak işlenmesi

6.11. Bu Yönetmelik kapsamında olan bir tesis tarafından deşarj edilen, Kentsel Atıksu

Arıtımı Yönetmeliği kapsamında bulunmayan bağımsız işletilen atık su arıtma tesisleri

TASLAK

ORGANİK SOLVENT KULLANILAN FAALİYETLER

1. Aşağıdaki her bir madde faaliyet ekipmanının temizliğini ve bakım ve onarım işlemlerini içerir, aksi belirtilmedikçe ürünlerin temizliğini içermez.

2. Yapışkan kaplama

Baskı faaliyetleriyle ilgili olan yapışkan kaplama ve laminasyon haricinde, bir yapışkanın yüzeye uygulandığı herhangi bir faaliyet.

3. Kaplama Faaliyeti

Aşağıda belirtilen bütün bir tabaka veya kaplama olarak tek veya çok yönlü uygulanan herhangi bir faaliyet:

(a) aşağıda listelenen araçlara:

(i) Motorlu araçlar ve römorklarının, bu araçlar için sistemler, parçalar ve ayrı teknik birimlerin onayı için bir çerçeve oluşturan (1) OJ L 263, 9.10.2007, 5 Eylül 2007 tarihli Konsey ve Avrupa Parlamentosu 2007/46/AT Direktifindeki M1 kategorisinde araçlar olarak tanımlanan ve M1 araçları ile aynı tesiste kaplandıkları sürece N1 kategorisindeki yeni arabalar;

(ii) 2007/46/AT Direktifinde N2 ve N3 kategorilerine giren araçlardaki sürücünün barınacağı yer olarak tanımlanan kamyon kabinleri ve teknik ekipmanın bulunduğu entegre mekan;

(iii) kamyon kabinleri hariç, 2007/46/AT Direktifinde N1, N2 ve N3 kategorilerindeki araçlar olarak tanımlanan kamyonet ve kamyonlar;

(iv) 2007/46/AT Direktifinde M2 ve M3 kategorilerine giren araçlar olarak tanımlanan otobüsler;

(v) 2007/46/AT Direktifinde O1, O2, O3 ve O4 kategorilerinde tanımlanan römorklar;

(b) uçak, gemi, trenler v.b.'nin yüzeylerini kapsayan metalik ve plastik yüzeyler ile ayırıcı maddeler veya kauçuk kaplama uygulaması;

(c) ahşap yüzeyler;

(d) dokuma, kumaş, film ve kağıt yüzeyler;

(e) deri.

Kaplama faaliyetleri substratın elektroforetik ve kimyasal spreyleme teknikleri aracılığıyla metaller ile kaplanmasını içermez. Kaplama faaliyetinin, aynı maddenin kullanılan teknik ile basılması aşamasını içermesi halinde, baskı aşaması da kaplama faaliyetinin bir bölümü olarak kabul edilir. Fakat, ayrı bir faaliyet olarak gerçekleştirilen baskı faaliyeti buna dahil değildir, ancak baskı faaliyetinin söz konusu Yönetmeliğin kapsamına girmesi halinde Direktif kapsamına girebilir.

4. Bobin kaplama

Sarılmış çeliğin, paslanmaz çeliğin, kaplanmış çeliğin, bakır alaşımlarının veya alüminyum şeridin, aralıksız bir proses içerisinde film tabaka oluşturma veya lamine kaplama yapma yöntemlerinden herhangi biri ile kaplanması.

5. Kuru temizleme

Tekstil ve giyim sanayiinde leke ve noktaların el kullanılarak çıkarılması haricinde, eşyalar, döşeme ve benzeri tüketici ürünlerinin temizlenmesine yönelik bir tesiste uçucu organik bileşiklerin kullanıldığı herhangi bir ticari veya endüstriyel faaliyet.

6. Ayakkabı imalatı

Ayakkabı, bot, çizme, sandalet, terlik gibi ürünlerin üretim faaliyeti.

7. Kaplama preparatları, cilalar, mürekkepler ve yapışkanların üretimi

Aynı yerde, yukarıda belirtilmiş olan nihai ürünlerin ve ara ürünlerin, dağıtma ve ön dağıtma faaliyetleri ile birlikte, pigmentlerin, reçinelerin ve yapışkan maddelerin organik solvent veya diğer bir taşıyıcının karıştırılmasıyla, viskozite ve renk ayarlamalarıyla ve kabı içine nihai ürünün doldurulması işlemleri ile gerçekleştirilen üretimi.

8. Ecza ürünlerinin üretimi

Ecza ürünlerinin kimyasal sentezi, fermantasyonu, özünün çıkarılması, formülünün oluşturulması ve tamamlanması ve aynı yerde gerçekleştirilmesi halinde ara ürünlerin üretimi.

9. Baskı

Mürekkebin herhangi bir yüzey üzerine nakledilmesiyle, bir resim taşıyıcısının kullanımı ile bir metin ve/veya resmin herhangi bir şekilde çoğaltma faaliyeti. Cilalama, kaplama ve laminasyon tekniklerinin kullanımıyla da ilişkilidir. Sadece aşağıda belirtilenler tabidir:

- (a) Fleksografi – buharlaşma ile kuruyan sıvı mürekkeplerin kullanıldığı, baskı alanlarının baskı yapılmayan alanların üzerinde olduğu kauçuk veya elastik foto-polimer bir resim taşıyıcının kullanılmasıyla yapılan bir baskı faaliyeti;
- (b) heatset web ofset baskı – baskı yapılan ve baskı yapılmayan alanların aynı levha üzerinde olduğu, bir resim taşıyıcısının kullanıldığı web-fed (tomar kağıtla gerçekleştirilen) baskı faaliyeti; web-fed baskı, baskı yapılacak malzemenin ayrı tabakalardan farklı olarak makineye bir makaradan verilmesi anlamına gelir. Baskı yapılmayan alan suyu çekmek, bu sebeple de mürekkebi kabul etmemek üzere işlem görür. Baskı yapılan alan baskı yapılacak olan yüzeye mürekkebi kabul edecek ve yayacak şekilde işlem görür. Buharlaşma, baskı yapılan malzemenin ısıtılması için kullanılan sıcak havanın sağlandığı bir fırın içinde gerçekleşir;
- (c) bir baskı faaliyetiyle ilgili laminasyon – tabakalar (laminatlar) üretmek için iki veya daha fazla esnek malzemenin bir araya getirilerek yapıştırılması;
- (ç) yayıncılık (illüstrasyon) tıfdruk baskı – dergi, broşür, katalog veya benzeri ürünlerin kağıtlarına toluen-bazlı mürekkeplerle baskı yapılması için kullanılan bir baskı faaliyeti;
- (d) tıfdruk – buharlaşma ile kuruyan mürekkeplerin kullanıldığı, baskı yapılan alanın, baskı yapılmayan alanın altında olduğu silindirik bir resim taşıyıcısının kullanıldığı bir baskı faaliyeti. Girintiler mürekkeple doldurulur ve baskı yapılacak yüzeyin silindir ile temasa geçmesinden ve girintilerden mürekkebi almasından önce fazlalıklar baskı yapılmayan alandan temizlenir;
- (e) rotatif serigrafi baskı – sadece buharlaşma yoluyla kuruyan likit mürekkeplerin kullanılarak, mürekkebin yüzeye gözenekli bir resim taşıyıcısından baskı yapılarak geçirildiği, baskı alanının açık olduğu ve baskı yapılmayan alanın kapatıldığı bir web-fed baskı faaliyeti. Web-fed baskı, baskı yapılacak malzemenin ayrı ayrı kağıtlar yerine makineye bir makaradan verilmesi anlamına gelir;
- (f) cilalama – ambalaj malzemelerinin daha sonra yapıştırılması amacıyla bir cila veya yapıştırıcı kapatıcının kullanılarak esnek bir malzemeye uygulandığı faaliyet anlamına gelir.

10. Kauçuk dönüşümü

Doğal veya sentetik kauçuğu nihai bir ürüne dönüştürmek için doğal veya sentetik kauçuğun karıştırılması, öğütülmesi, harmanlanması, perdahlanması, üretilmesi, ebonitleştirilmesi faaliyeti ve herhangi yardımcı işlemler.

11. Yüzey temizleme

Organik solventlerin (yağ temizleme dahil), malzemenin yüzeyindeki kirliliği gidermek için kullanılan, kuru temizleme harici, faaliyet. Diğer herhangi bir faaliyetten önce veya sonra birden fazla aşamadan oluşan bir temizleme faaliyeti bir yüzey temizleme faaliyeti olarak kabul edilir. Bu faaliyet ekipmanın temizlenmesine ilişkin değil, ürünlerin yüzeyinin temizlenmesine ilişkindir.

12. Bitkisel yağ ve hayvan yağı çıkarımı ve bitki yağı rafinesi faaliyetleri

Tohumlardan ve diğer bitkisel maddelerden bitkisel yağ çıkarma, hayvan yemi üretmek için kuru dışkıların işlenmesi, yağlar ve tohumlardan çıkarılan bitkisel yağların, bitkisel maddeler ve/veya hayvansal maddelerin temizlenmesi faaliyeti.

13. Araç yenileme

Aşağıdakileri gerçekleştiren herhangi bir sanayii veya ticari kaplama faaliyeti ve ilgili yağ giderme faaliyetleri:

- (a) asıl üretim hatları dışında gerçekleştirilen 2007/46/AT Direktifinde tanımlandığı üzere karayolu taşıtlarının tamir boyası tipi materyallerle orijinal kaplaması;
- (b) römorkların kaplaması (yarı-açık römorklar da dahil) (2007/46/AT Direktifinde O kategorisi).

14. Tel sargı kaplama

Transformatörler ve motorlardaki bobinlerin sarılması için kullanılan metalik iletkenlere ilişkin herhangi bir kaplama faaliyeti.

15. Ahşap emprenye

Keresteye bir koruyucu yükleyen faaliyet.

16. Ahşap ve plastik laminasyonu

Lamine edilmiş ürünler üretmek için ahşap ve/veya plastiği yapıştırmak için kullanılan faaliyet.

SANAYİDE YEŞİL DÖNÜŞÜM BELGESİ BAŞVURU DOSYASI İÇERİĞİ

1) Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesi başvuru dosyası aşağıdaki bilgi ve belgeleri içerir:

- a) Tesiste yer alan her bir faaliyetin ayrıntılı ve açıklamalı proses iş akım şeması, ürünlerin tanımı,
- b) Tesiste kullanılan doğal kaynaklar, üretilen veya kullanılan ham ve yardımcı maddeler, diğer maddeler ile su ve enerji miktarları,
- c) Tesisin emisyon kaynakları, nitelik ve miktarları,
- ç) Tesis faaliyetlerinin kesin olarak durdurulması sonrasında ortaya çıkabilecek her türlü etkiyi de kapsayacak şekilde, tesisin kurulacağı alanın çevresel durumu ve öngörülebilecek etkilere ilişkin bilgiler,
- d) ÇED mevzuatı kapsamında yer almış olan;
 - i) Mevcut tesisler için, ÇED kararı,
 - ii) Yeni tesisler için, ÇED Gereklidir ya da ÇED Gerekli Değildir kararı,(ÇED mevzuatı kapsamında yer almamış olan tesisler için (d) bendinde belirtilen gereklilik aranmaz.)
- e) Çevre izin ve lisans mevzuatı kapsamında yer alan tesisler için Çevre İzin ve Lisans Belgesi,
- f) Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik kapsamında Bakanlık Bekra Bildirim sistemine beyan edilen, kuruluşun Bekra kategorisi, (alt seviye – üst seviye – kapsam dışı)
- g) İşletmecinin gizli tutulmasını talep ettiği bilgilerin tanımı,
- ğ) Mevcut işletmelerde zorunlu sigorta hakkındaki mevzuat kapsamındaki belgeler,
- h) Tesiste önemli bir değişikliğin yapılması durumunda, değişiklikten etkilenen bölümlere ilişkin bilgiler,
 - 1) Bakanlık tarafından istenecek diğer belgeler,
 - i) Halkın bilgilendirilmesi amacıyla başvuru dosyasının teknik olmayan ve anlaşılır bir özeti.

SANAYİDE YEŞİL DÖNÜŞÜM DEĞERLENDİRME RAPORU

- 1) Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesi dosyası kabul edilen işletmeci, sektör başuzmanı koordinasyonunda çevresel sürdürülebilirlik uzmanları ile birlikte MET ve çevre mevzuatı kapsamında aşağıda yer alan hususlar kapsamında tesise ilişkin değerlendirme raporu hazırlar:
 - a) Atık hakkında değerlendirme,
 - b) Su kullanımı ve atıksu deşarjı hakkında değerlendirme,
 - c) Hava emisyonları ve gürültü hakkında değerlendirme,
 - ç Yer altı suyu ve toprak kirliliği hakkında değerlendirme,
 - d) Mevzuat kapsamında istenen ilgili diğer bilgi ve belgeler.
- 2) 1 inci maddede yer alan değerlendirmeler aşağıdaki bilgiler de dikkate alınarak hazırlanır:
 - a) Emisyonların çevre üzerindeki önemli etkilerinin belirlenmesi için tesisten kaynaklanan ve her bir ünite çıkış noktasından verilmesi öngörülen emisyonların nitelik ve miktarları,
 - b) Tesisten kaynaklanan emisyonların önlenmesine veya bunun mümkün olmadığı durumlarda azaltılmasına yönelik olarak önerilen teknolojiler ve tekniklere ilişkin bilgiler,
 - c) İşletmeci tarafından uygulanan tedbirler, teknikler ve önerilen teknolojiler ile alternatiflere ilişkin bilgiler,
 - ç Tesisten kaynaklanan atıkların önlenmesi ve yeniden kullanılması, geri dönüşüme ve atığın geri kazanımına ilişkin tedbirler ile ilgili bilgiler,
 - d) Emisyonların izlenmesi için planlanan tedbirler,
 - e) Bu Yönetmelik kapsamında planlanan tedbirlere ilişkin bilgiler,
 - f) Faaliyetin, zararlı maddelerin kullanımı, üretimi veya salımını kapsadığı durumlarda, tesisin bulunduğu alanda toprak ve yer altı suyu kirliliği olasılığına ilişkin olarak işletmeci, faaliyete başlamadan önce sektör başuzmanı mevcut durum raporunu temin ederek dosyaya ekler. Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesinin geçerliliğinin ilk defa gözden geçirildiği durumlarda da mevcut durum raporu hazırlanır ve Bakanlığa sunulur. Mevcut durum raporu, Madde 16 kapsamında faaliyetlerin kesin olarak durdurulması üzerine toprak ve yer altı suyunun kirlilik durumu ile nicel bir karşılaştırma yapmak amacıyla toprak ve

yer altı suyunun kirliliğini belirlemek için gerekli bilgileri içerir. Mevcut durum raporu;

- i) Tesisin kurulacağı alanın mevcut ve geçmişteki kullanımı ile ilgili bilgileri,
- ii) Tesis tarafından kullanılan, üretilen veya salınan zararlı maddelerin toprak ve yer altı suyu kirliliğine yol açma olasılığına karşı başvurunun yapıldığı tarihteki durumunu yansıtan toprak ve yer altı suyu ölçümünü;

içerir.

TASLAK

SANAYİDE YEŞİL DÖNÜŞÜM BELGESİ ŞARTLARI

- 1) Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesi sektörel MET dokümanları esas alınarak ve aşağıdaki şartlar doğrultusunda gözden geçirme sürecine tabi tutularak süresiz olarak düzenlenir.
- 2) Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesi;
 - a) Bu Yönetmeliğin Ek-8’de yer alan yer alan kirletici maddeler ve tesisten kaynaklanabilecek diğer kirletici maddelerin niteliği ve bir alıcı ortamdan diğerine kirlilik taşınma ihtimalleri göz önüne alınarak çevre mevzuatında belirlenen ESD’lerini,
 - b) Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesinde belirtilen ESD’lerini,
 - c) Uygun emisyon izleme gerekliliklerinin belirlenmesi için ölçüm metodolojisi, sıklığı ve değerlendirme prosedürü,
 - ç) Toprak ve yer altı sularının korunmasını sağlayacak uygun tedbirleri ve izlenmesine ilişkin şartları,
 - d) Toprak ve yer altı sularına yönelik emisyonları önlemek için alınan tedbirlerin sürdürülmesi ve izlenmesi ve faaliyet alanında bulunma ihtimali olan zararlı maddelere ilişkin toprak ve yer altı sularının düzenli izlenmesine ilişkin bilgileri,
 - e) Bu Yönetmelikte belirtilen öncelik sırası dikkate alınarak tesisten kaynaklanan atıkların izlenmesi ve yönetimine ilişkin tedbirleri,
 - f) Tesiste normal çalışma koşullarının dışında kalan başlatma ve kapatma işlemleri, kaçaklar, arızalar, anlık kesintiler ve faaliyetin kesin olarak durdurulması gibi durumlarla ilgili tedbirleri,
 - g) Faaliyetin durdurulması veya tesisin kapatılmasını gerektiren şartları,
 - ğ) Çevre mevzuatı kapsamındaki diğer tedbir veya şartları,
 - h) Tesiste uygulanabilecek diğer şartları,kapsar.
- 3) Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgesinde yer alan ESD’ler, eşdeğer bir çevre koruma seviyesi sağlaması şartıyla, eşdeğer parametreler veya teknik tedbirlerle desteklenebilir veya yer değiştirebilir.
- 4) Bakanlık, Sektörel MET dokümanlarında tanımlanan MET’lerin kullanımıyla gerçekleştirilebilir olan koşullardan daha sıkı Sanayide Yeşil Dönüşüm belgelendirme koşullarını, bu Yönetmelikte yer alan yükümlülükleri ortadan kaldırmaksızın

belirleyebilir.

- 5) Bakanlık tarafından, Sektörel MET dokümanlarında açıklanmamış MET'lerden biri temel alınarak Sanayide Yeşil Dönüşüm belgelendirme koşullarının belirlendiği durumlarda, temel alınan teknik, Ek-10'da belirtilen METlerin belirlenmesine ilişkin kriterlere uygun olarak belirlenir. Sektörel MET dokümanlarının ESD içermediği durumlarda, temel alınan tekniğin, Sektörel MET dokümanlarında tanımlanan tekniklere eşdeğer bir çevre koruma seviyesi sağlaması zorunludur.
- 6) Bir tesiste uygulanan üretim prosesi veya yürütülen faaliyetin, Sektörel MET dokümanlarından herhangi birinin kapsamına girmediği veya ilgili dokümanın o üretim prosesi veya faaliyetin olası bütün çevresel etkilerini ele almadığı durumlarda Bakanlıkça yapılan değerlendirme sonrasında Ek-10'da yer alan kriterlere göre belirlenen MET'leri temel alan, Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesi şartları belirlenir.

SANAYİDE YEŞİL DÖNÜŞÜM BELGE ŞARTLARININ GÖZDEN GEÇİRİLMESİ

- 1) Bakanlık Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesi olan ve faaliyette bulunan işletmelerin belge şartlarını, belge düzenleme tarihinden itibaren her beş yılda bir gözden geçirir ve gerekli olduğu durumlarda belge şartlarını günceller.
- 2) Gözden Geçirme Raporu çevresel sürdürülebilirlik başuzmanı koordinasyonunda en az iki çevresel sürdürülebilirlik uzmanı tarafından hazırlanarak elektronik ortamda Bakanlığa sunulur.
- 3) Bakanlık, Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesi şartlarının tekrar gözden geçirilmesi amacıyla işletmeciden, emisyon izleme sonuçlarını ve işletme faaliyeti için geçerli Sektörel MET dokümanlarında tanımlanan MET'ler ve MET-İES'lerin karşılaştırılmasını mümkün kılan diğer verileri ister. Bakanlık, sanayide yeşil dönüşüm belge şartlarını gözden geçirirken, izleme veya denetimlerden edinilen her türlü bilgiyi kullanır.
- 4) Bir işletmenin, sektörel MET kılavuzları kapsamına girmediği durumlarda, MET'lerdeki gelişmelerin, emisyonların önemli oranda azaltılmasına imkân verdiği hallerde, sanayide yeşil dönüşüm belgesi şartları gözden geçirilir ve gerekli durumlarda yenilenir.
- 5) Sanayide yeşil dönüşüm belge şartları aşağıdaki durumlarda da gözden geçirilir ve gerekli olması halinde yenilenir:
 - a) İşletmeden kaynaklanan kirlilik, Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesine ilişkin mevcut ESD' lerinin gözden geçirilmesi veya bu gibi yeni değerlerin Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesi kapsamına alınmasını gerektirecek kadar önemli ise,
 - b) Faaliyetin güvenliği, başka tekniklerin kullanılmasını gerektiriyor ise,
 - c) Sanayide yeşil dönüşüm belgesi şartlarının yeni veya gözden geçirilmiş çevre kalite standardıyla uyumlu olması gerekli ise,
 - ç) Çevre mevzuatında değişiklik olması halinde.

ÖNEMLİ DEĞİŞİKLİKLERİN BELİRLENME KRİTERLERİ

- 1) Bir tesis veya faaliyette yapılacak değişikliğin önemli kabul edilmesi için, önerilen değişikliğin güvenlik, insan sağlığı ve çevre üzerindeki etkisinin büyüklüğü aşağıdaki hususlar kapsamında değerlendirilir.
 - a) Etkilenecek coğrafi alanlarda doğal kaynakların kalitesi ve yenilenme kapasitesi
 - b) Kaza riski,
 - c) İşletmenin faaliyet yerinin değişmesi,
 - ç) Tesis yakıtının veya yakma sisteminin değişmesi,
- 2) Her durumda, bir işletme veya faaliyette yapılacak değişikliğin önemli kabul edilmesi için, önerilen değişikliğin güvenlik, insan sağlığı ve çevre üzerindeki etkisinin büyüklüğü, Bakanlık tarafından aşağıdaki hususlar kapsamında değerlendirilir.
 - a) Üretim kapasitesinde %50'den fazla artış olması
 - b) Tesisin veya faaliyet alanında %50 artış veya 5000m²'lik bir artış gerçekleşmesi (madencilik faaliyetleri hariç)
 - c) Su veya enerji tüketiminde %50'den fazla artış
 - ç) Sanayide yeşil dönüşüm belgesinde listelenmiş olan hava kirleticilerinin herhangi birinin kütle emisyonunda %25'den fazla artış olması
 - d) Diğer kirleticiler de azalma olsa dahi, yeni tehlikeli kirleticilerin oluşması
 - e) Deşarj debisi veya atık suyun kirleticisi miktarının %25'in üzerinde olması veya yeni bir deşarj noktasının dahil edilmesi (sıhhi sular hariç)
 - f) Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesi içeriğinde yer almayan zararlı maddelerin üretim sürecine dahil edilmesi veya belge içeriğinde yer alan zararlı maddelerin artırılması durumunda, söz konusu zararlı maddelerin dahil olduğu büyük kazaların risklerine yönelik Büyük Endüstriyel Kazaların Önlenmesi ve Etkilerinin Azaltılması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesinin gözden geçirilmesi veya geliştirilmesi
 - g) Tesiste tehlikeli atık oluşum miktarında yılda 10 ton'un üzerinde artış olması veya tehlikesiz atık (inert atık dahil) oluşum miktarında yılda 50 ton'un üzerinde artış olması
 - ğ) Üretilen toplam tehlikeli atık miktarının %25'den fazla artması veya tehlikeli olmayan atık miktarının da inert atık da dahil olmak üzere, %50'den daha fazla artması durumunda

- h) Atık depolama faaliyetleri ile ilgili olarak, depolama kapasitesinin %30 artış göstermesi (depolama kapasitesi 1 milyon tondan çoksa) veya depolama kapasitesinin %50 artış göstermesi (depolama kapasitesi 1 milyon tondan az ise), depolanan atıkların türünde herhangi bir değişiklik olması ve atıklar için depolama alanının modifikasyonu,
- 1) Yalnızca tehlikesiz atıkları işleyen atık yakma tesisinde veya atık birlikte yakma tesisinde, tehlikeli atıkların yakılmasını veya birlikte yakılmasını içeren değişiklik yapılyorsa önemli bir değişiklik olarak nitelendirilir.
- i) Çiftçilikte önemli değişiklik olarak azot üretiminde %30'luk artış veya yıllık 7000 kg'dan fazla azot oluşumu
- 3) Bir tesiste ardıl olarak yukarıda sıralanmayan önemli olmayan değişiklikler yapılması halinde; iki veya daha fazla önemli olmayan değişikliğin toplamının, Ek-1 listesinde yer alan kapasite eşiklerine ulaşması veya Ek-7 listesinde tarif edilen durumlardan birinin gerçekleşmesi halinde değişiklik, önemli değişiklik olarak kabul edilir.

Bakanlık tarafından yukarıda belirtilen nicel kriterlere, tesiste yapılması istenen değişikliklerin özel koşullarına göre veya tesisin teknik özellikleri göz önünde bulundurularak, nitel kriterler ilave edilebilir.

İŞLETMECİ TARAFINDAN SONLANDIRILAN FAALİYETE İLİŞKİN ALANIN KAPATILMASI

- 1) Faaliyetin kesin olarak durdurulması üzerine işletmeci 70 gün içinde, işletme tarafından kullanılan, üretilen veya salınan zararlı maddelerin yol açtığı toprak ve yer altı suyu kirlilik durumunu içeren mevcut durum raporunu elektronik ortamda Bakanlığa sunar.
- 2) Bu Yönetmelikte belirtildiği üzere işletmeci, hazırlanan mevcut durum raporunda belirtilen duruma göre işletmenin zararlı maddelerle önemli toprak veya yer altı suyu kirliliğine yol açtığı durumlarda, alanın mevcut durum raporunda belirtilen haline getirilmesi amacıyla Toprak Kirliliği Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik kapsamında gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.
- 3) Mevcut tesisler için, faaliyetlerin kesin olarak durdurulmasından sonra, bu Yönetmeliğe uygun olarak ilk defa Sanayide Yeşil Dönüşüm belgesi alınmasından önceki süreçte gerçekleştirilen faaliyetlerin bir sonucu olarak, toprak ve yer altı sularında, insan sağlığı veya çevre üzerinde önemli risk oluşturacak ölçüde kirliliğe sebep olduğunun tespit edilmesi durumunda, işletmecinin bu riski ortadan kaldırmak amacıyla birtakım önlemler alması gerekebilir. Bu Yönetmelikte yer alan mevcut durum raporu ve tesisin kuruluşundan itibaren sahadaki toprak ve yer altı suları kirliliğini gösteren mevcut bilgiler arasında bir karşılaştırma yapılır. Karşılaştırma sonucunda, sahanın mevcut veya gelecekteki izin verilen kullanımı göz önünde bulundurularak, faaliyetlerin kesin olarak durdurulmasından sonra, sahadaki toprak ve yer altı sularının insan sağlığı veya çevre üzerinde önemli risk oluşturacak ölçüde kirlitildiğinin tespit edilmesi durumunda, işletmeci, sahadaki risk durumunun giderilmesi amacıyla, Toprak Kirliliği Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik kapsamında ilgili zararlı maddelerin ortadan kaldırılması, kontrolü, önlenmesi veya azaltılmasını amaçlayan gerekli ek önlemleri alır.
- 4) İşletmecinin ikinci maddede belirtilen mevcut durum raporu hazırlamasının gerekmediği, önemli kirliliğin oluşmadığı durumlarda, faaliyetin kesin olarak durdurulmasından sonra ve toprak ve yer altı suyunun insan sağlığı veya çevreye önemli riskin olduğu durumlarda, bu Yönetmelik kapsamında işletmenin kurulu bulunduğu alana ilişkin şartlar göz önünde bulundurularak, işletmeci alanın mevcut

veya gelecekteki kullanımında risk oluşturmasının engellenmesi amacıyla, Toprak Kirliliği Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik kapsamında ilgili zararlı maddelerin ortadan kaldırılması, kontrolü, önlenmesi veya azaltılmasını amaçlayan gerekli önlemleri alır.

TASLAK

KİRLETİCİ MADDELER LİSTESİ**HAVA**

1. Kükürt oksit ve diğer kükürt bileşikleri.
2. Azot oksitler ve diğer azot bileşikleri.
3. Karbon monoksit.
4. Uçucu organik bileşikler.
5. Metaller ve metal bileşikleri.
6. Toz emisyonu
7. Asbest (havada asılı partiküller, lifler).
8. Klor ve klor bileşikleri.
9. Flor ve flor bileşikleri.
10. Arsenik ve arsenik bileşikleri.
11. Siyanür.
12. Hava yoluyla üremeye etki edebilecek özelliklere ya da kanserojenik veya mutajenik özelliklere sahip olduğu kanıtlanmış madde ve karışımlar.
13. Poliklorlu dibenzodiyoksin ve poliklorlu dibenzofuran.

SU

1. Su ortamında çeşitli bileşikler oluşturabilecek organohalojen madde ve bileşikler.
2. Organikfosforlu bileşikler.
3. Organokalay bileşikler.
4. Su ortamında veya su yoluyla aracılığıyla üremeye etki edebilecek özelliklere ya da kanserojenik veya mutajenik özelliklere sahip olduğu kanıtlanmış madde ve karışımlar.
5. Kalıcı hidrokarbonlar, kalıcı ve biyolojik olarak birikebilen organik zehirli/toksik maddeler.
6. Siyanürler.
7. Metaller ve metal bileşikleri.
8. Arsenik ve arsenik bileşikleri.
9. Biyositler ve bitki koruma ürünleri.
10. Askıda katı maddeler.
11. Ötrofikasyona katkıda bulunan maddeler (özellikle nitrat ve fosfatlar).

12. Oksijen dengesi üzerinde olumsuz etki yaratan ve BOI (biyokimyasal oksijen ihtiyacı) ve KOI (kimyasal oksijen ihtiyacı) vb. değişkenler kullanılarak ölçülebilen maddeler.

13. Yerüstü Su Kalitesi Yönetmeliği'nin Ek-5 Tablo 5'inde yer alan öncelikli maddeler.

TASLAK

MET'LERİN BELİRLENMESİNE İLİŞKİN KRİTERLER

- 1) Düşük atık oluşumuna neden olan teknolojilerin kullanımı;
- 2) Daha az zararlı maddelerin kullanımı;
- 3) Proseste kullanılan ve üretilen maddelerin ve uygun olduğu durumlarda atık maddelerin geri kazanımının ve geri dönüşümünün geliştirilmesi;
- 4) Endüstriyel ölçekte başarıyla denenmiş benzer proses, tesis veya işletme yöntemleri;
- 5) Bilimsel bilgi ve anlayıştaki teknolojik ilerleme ve değişiklikler;
- 6) İlgili emisyonların doğası, etkileri ve hacmi;
- 7) Yeni kurulacak veya mevcut tesislerin faaliyete geçme tarihleri;
- 8) MET'lerin uygulamaya konulması için gerekli süre
- 9) Proseste kullanılan hammaddelerin (su dâhil) niteliği, tüketimi ile enerji verimliliği;
- 10) Emisyonların çevre üzerindeki genel etkisini ve riskleri önleme veya en aza indirme gerekliliği;
- 11) Kazaları önleme ve çevre açısından yaratacağı sonuçları minimuma indirme gerekliliği;
- 12) Uluslararası kamu kuruluşları tarafından yayınlanmış bilgiler.

ENDÜSTRİYEL EMİSYONLARIN YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ TASLAĞI GÖRÜŞ FORMU*

Görüş Bildiren Kurum:

Taslağın Geneli Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme		
Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni
Değerlendirme		
Değerlendirme		
Değerlendirme		
Değerlendirme		

NOT: Mevcut metin ve taslak metin sütunları karşılaştırma cetveli ile aynı renk ve biçimde oluşturulur. Teklif metni ile yapılacak değişiklikler ise farklı renkte gösterilir.

ENDÜSTRİYEL EMİSYONLARIN YÖNETİMİ YÖNETMELİĞİ TASLAĞI

Gerekçe: 2010/75/AB sayılı "Endüstriyel Emisyonlar Direktifi"nin uyumlaştırma çalışmaları Bakanlığımızca yürütülmekte olup, Avrupa Yeşil Mutabakatı ile birlikte gelen yeşil dönüşüm, sınırda karbon, taksonomi, pil ve bataryalar, atık sevkiyatı tüzüğü ve sıfır kirlilik gibi yeni düzenlemelerde yer bulan ve Yatırım Ortamı İyileştirmesi Koordinasyon Kurulu Eylem Planı ve Ulusal Yeşil Mutabakat Eylem Planında 2024 yılı içerisinde yayımlamayı hedeflediğimiz çerçeve mevzuat "Endüstriyel Emisyonların Yönetimi Yönetmeliği" taslağı olarak kurum ve kuruluş görüşlerine açılmaktadır.

Bahse konu Taslak Yönetmelikte Direktifle ilişkili olarak Avrupa Komisyonu tarafından yayımlanan Mevcut En İyi Teknikler (MET) Referans (MET-Ref) ve MET Sonuç Dokümanları esas alınmakta olup, yönetmeliğin yayımlanmasını müteakip her bir sektör özelinde hazırlanan söz konusu dokümanlar da iç mevzuata aktarılacaktır. Yönetmelik ile, ek I faaliyet listesi esas alınarak, mevcut tesisler için yeşil dönüşümün teşvik edilmesi ve kirlilik yükünün azaltılması ile yeni tesisler daha kurulmadan planlama aşamasında; çevreye en uyumlu ve en az zarar verecek şekilde kurulması ve işletilmesine yönelik sürecin yönetilmesi hedeflenmektedir. Böylece kirletici yükü gözetilerek oluşturulan ek 1 faaliyet listesinde yer alan faaliyetler için tesis planlama aşamasında çevreye uyumlu ve daha kapsamlı ve bütüncül bir yaklaşımla belgelendirme yapılacaktır.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın ilan ettiği "Türkiye'nin Yüzyılı" vizyonunda yer alan "Sürdürülebilirliğin Yüzyılı" başlığı altında; Bakanlığımızca gerek 2053 sıfır emisyon, gerek sıfır kirlilik politikaları temelinde sanayide yeşil dönüşüm süreciyle birlikte, temiz, çevreci ve inovatif teknolojilerle sanayi kaynaklı kirliliğin kaynağında azaltımı ve önlenmesi hedefiyle uyumlu çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda bu vizyonda yer alan "Sanayide Yeşil Dönüşüm" Bakanlığımız bünyesinde yürütülmekte olup, bu mevzuatla birlikte "Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgesi"nin 2025 yılından itibaren sanayicilerimizce ulaşılabilir olması planlanmaktadır.

Buna göre; Yönetmelik 01/01/2025 tarihi itibarıyla yürürlüğe girecek olup, yeni tesisler en az D seviyesinde Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgesini yürürlük tarihinden itibaren almakla yükümlüdürler. Mevcut tesisler içinse; uluslararası ve AB normlarında yapılan yeni düzenlemeler de dikkate alınarak sanayicilerimizin bu pazarlarda etkinliğini ve payını korumak adına ihtiyaca binaen ilk Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgesi için Yönetmelik yürürlük tarihi itibarıyla başvuru alınacak şekilde tasarlanmış olup, kademeli olarak 31.12.2028 tarihinden itibaren en az F seviyesinde, 31.12.2030 tarihinden itibaren ise en az D seviyesinde belgesini almakla yükümlüdürler. Yönetmelik ile sadece boru sonu değil proses özelinde sektörel MET dokümanları esas alınarak kaynaktan azaltım ve çevre kalite standartları (hava-su-toprak alıcı ortamı) dikkate alınarak belgelendirme yapılacaktır.

Sanayide Yeşil Dönüşümü içeren bu yönetmelik taslağı ile birlikte; sanayide kirletmeden üretmenin mümkün olduğu vizyonu doğrultusunda, mevcut en iyi tekniklerin kullanımıyla endüstriyel emisyonların kaynağında azaltılmasına yönelik çalışmalarla "Sanayide Yeşil Dönüşüm" çerçevesinde temiz ve çevre dostu üretimin yaygınlaştırılması ve çevresel iyileşmeyle birlikte Türk sanayisinin rekabet gücünün artırılması hedeflenmektedir. Yönetmelikte de vurgulandığı üzere; sanayide yeşil dönüşüm belgesi bulunan işletmelerin uluslararası alanda daha etkin olmasını sağlanacak ve kredi ve hibelere erişimini kolaylaştırılacaktır.

Ayrıca yönetmeliğin yayımlanması ile birlikte, sanayide temiz ve inovatif teknolojilerinin kullanımının artırılmasıyla ülkemizde bu teknik ve teknolojilerin üretimi artacak, yeni istihdam alanları ve yeni üretim pazarları oluşacaktır.